

FALUDY GYÖRGY :

Új Könyvek

Krudy Gyula könyve („Magyar jakobinusok”, valahol a középen marad el a regényes életrajz és novella között. Martinovics vagy a két császár alakját, a történet fordulóit, a meglepetéseket, beszélgetéseit naívnak és erőltetetteknek érezzük. Bizonyos módszert eltanulva, szinte lapról-lapra tudnók előre megmondani. Bosszantó a Krudynál ritka és zavaró Jókai-hatás. A könyvet némi csalódással tesszük le. Pedig a csinos, új kiadást, annyi esztendő után, örömmel vettük kézbe. Mielőtt fellapoztuk volna, Krudyt idéztük. Pestbuda és Bécs tizenennyolcadik századvégi atmoszféráját vártuk, ánizs-szagú cukrászdákban készülő forradalmat. Ködben vontatott bárkákat a Dunán, melyeket tizenkét ló húz felfelé a partról. Olvadó havat a kertek kőfalán, mint régi bundán foszlado prémgallért. Reggeli kocsmákat zsíros leves és piritott pacal szagával és ösmeretlen utazókat benn, míg kinn hasas őszi felhők tolonganak, olyan szorosan, mint szőlőfürtön a szem. Ahelyett a romantika ócska rekvizitumait kapjuk, szónoklatokat és vigasztalónak némi feszültséget, mintha jó rendező kezébe rossz darab került volna. Hol maradt Krudy nyughatatlansága, félhomálya, levegője ebből a könyvből? Vagy mi változtunk volna? Nem, nem hisszük el. Letesszük a könyvet, jó messze magunktól és ismét elképzeljük őt: tabáni mélypincében, Óbudán vagy reggel, ha flakkerre szállt. És fejét, melyet ott hordott a magános magasban, míg sárgarigó füttyült a fülébe.